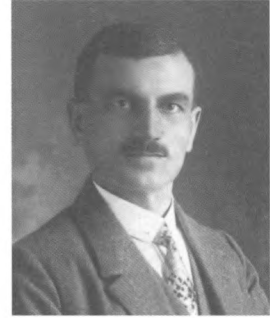

BLESZICH JENŐ

(1891–1944)

1944, ősz.

A Masaryk utca 63. alatti saroképületben jól menő fűszerüzlet működik. Bleszich Jenő üzemelteti, akit a környéken mindenki ismer. Kiváló üzleti érzéke és remek helyzetfelismerő képessége megbecsült polgárává teszi őt a városnak. Nem is vágyik többre! Dolgozni akar, becsülettel felnevelni négy gyermekét, megtanítani őket arra is, hogy az élet sokszor igazságtalan, de a becsület és a tisztesség örök erény.

Az októberi enyhe délután csendje tölti be a fűszerüzletet. Nincs egy vevő sem, csak Jenő üldögél a pult mögött, és olvas. Kedvenc időtöltése ez. Úgy gondolja, az ember élete végéig képezheti magát, hiszen nincs az az információmennyiség, amit ne tudna befogadni. A félhomály már bántja a szemét, ezért inkább a szomszédos italkimérő felől hallható beszédfozlányok kötik le a figyelmét. Az itt iszogató környékbeli férfiak társalognak az időszzerű politikai helyzetről. Háború van, nem tudni, hány emberéletet követel még, milyen változásokat hoz...

Jenő örül a beszélgetésnek. Az italkimérőt is ő üzemelteti. Ez forgalmat, pénzt jelent. Amire ezekben az înséges időkben nagy szükség van. Gondolatai elkalandoznak. Vissza a gyermekkoráig. Eszébe jut az édesapja, Gáspár. Korán meghalt, magára hagyva az édesanyjukat a két fiúval. Feltűnik előtte öccsének, Sándornak az arca. Sándor állomásfőnök, és sajnos nagyon ritkán találkoznak... Nehéz, nyomorúságos évek következtek édesapjuk halálát követően. Csak hat gimnáziumot végezhetett el, majd inasnak állt a Neményi és Társa nevű nagykereskedésben.

Jó fejű lévén, hamar beletanult a szakmába, sokat megtanult a fűszerekről. Amikor 1922-ben megnősült, családi házukban saját üzletet nyitott. Önerőből. Nem kellett hozzá senkinek a segítségével. Erre a legbüszkébb a mai napig! Igazi családi vállalkozás az övéké: neje, Margitka, besegít az üzletbe, sőt a gyerekek is kiveszik a részüket a munkából, ha a szükség ügy hozza.

Jenő és Margitka esküvői fényképe

Családja körében

ő bárkinek a háborúról, az értelmetlen öldöklésről, az árván maradt gyermekekről – a kímeletlenül arató halálról?...

Hallgatózik még egy kicsit, mielőtt bezárná az üzletet. Nem megy az ivók közé, nem akar belebonyolódni a beszélgetésbe. Csak fülel, néha mosolyog a bajusza alatt, vagy a fejét csóválja. De most olyasmiről esik szó, ami módfelett érdeklí: állítólag az éj leple alatt a partizánok elhurcolják a magyar férfiakat, mondván, hogy csak kihallgatják. Valójában kivégezni viszik őket... Jenő szíve hangosabban ver. Mindinkább hatalmába keríti a félelem. A Délvidéki Magyar Közművelődési Szövetség tagja, oklevelet is kiérdemelt a munkájáért. Elvégezte ugyan a Nemzetvédelmi Akadémia tanfolyamát, de a vele támasztott megbízatásnak, hogy nemzetőr legyen a gettónál, visszautasította, sőt a kapott fegyvert is visszaadta. Nem! Érte nem jöhetnek, nem vihetik el! Talán alaptalan mendemonda az egész...

Az egyébként mindig megfontolt, szigorú és nagy tekintélyű Jenő ezúttal reszkető kézzel húzza rá a rácsot az üzlet ajtajára. Gondolatai a hallottak körül forognak. Odabenn, a hámszobás házban a családja várja. A vacsora után beszélgetnek, majd ki-ki nyugovóra tér. Jó az otthon oltalmában lenni, a falakon kívül marad minden, ami rossz és kegyetlen ebben a világban.

Ó, Margitka! Csodaszép leány volt. Most is gyönyörű, pedig az évek felette is eljártak! Négy csodálatos gyermekkel ajándékozta meg, amiért élete végéig hálás lesz neki. A legidősebb már húszéves... Istenem, hogy elrepült az idő! Mintha tegnap lett volna, hogy megszülettek... Jenő szemében könnyek gyűlnek, a meghatódottság könnyei... Kimondhatatlanul büszke a családjára, és bármit megtenne azért, hogy mindenük meglegyen az életben!

Aztán felvillannak az I. világháború képei: puskalövések, ágyúk robaja, bombák robbanása... Borzalmak és kínok, tragikus emberi sorsok... Jenő tüzerként átélte mindezt. Most talán ezért is oly tartózkodó, amikor a háborúról kérdezik. Mit mondhatna, azon kívül, hogy büszke a magyarságára? Ezt nem vehetik el tőle soha! Mit tudnak a háborúról azok, akik még nem voltak puskaporttól bűzös fronton, ahol a bajtársak úgy hullanak az ember mellől, miként ősszel a levelek? Mit mondhatna

A felesége megértő és kedves asszony, gyermekei kitűnő nevelést kaptak, ígéretes jövő áll előttük. Jenő néha ugyan megfegyvelmezi őket, de megütni nem ütné meg őket soha! Amilyen erősnek és megfontoltnak tűnik kívülről, annyira érzélgős és gyenge belül, amikor a családjáról van szó. Mi lenne velük, ha őt elvinnék? El sem tudja képzelni. Csak abban bizonyos, hogy többé már nem játszhat velük kegyetlen játékot a sors...

Az utolsó nap

Október végi langymeleg, mindent összevetve átlagos nap a mai. Az üzlet bezárását követően Jenő otthon van a családjával. Fáradt, jól esik neki a pihenés, a semmittevés. Az esti órák egyébként is erről szólnak a Bleszich családban: együtt vannak, beszélgetnek. Nem sokkal vacsora után nyugovóra készülődnek. A gyerekek már nagyok, önállóak, nem kell unszolni őket, hogy mosakodjanak és menjenek aludni. Jenőt megmagyarázhatatlan érzés keríti hatalmába. Egyfelől kellemes neki az otthon csendje, másrészt nyugtalanító gondolatok cikáznak át az agyán. Nem tudja, miért, de rossz az előérzete. Azon igyekszik, hogy a bántó gondolatokat elhessegesse. Valaki megzörgeti az ablakot. Meglepettséggel és rémülettel vegyes néma csend honol a szobában. Mire Jenő az ajtóhoz léphetne, három fegyveres ront be. A szokatlan zajra előjönnek a gyerekek is a szobából. Értetlenül állnak a katonák és a szülei között. A pillanat tört része alatt mindannyiukon úrrá lesz a rémület. A fegyveresek visszatuszkolják a két nagylányt a szobába, közben utasítják Jenőt, hogy öltözzön fel. A lányok túszként remegnek a puskacsövek előtt. Édesapjuk sietve kapkodja magára a ruháit. Édesanyjuk és testvéreik sírnak, szinte remegnek a félelemtől. Most már ők is rémülten ölelik egymást a szúrós tekintetű partizán előtt. Jenő, hogy felöltözött, lehetőséget kap, hogy elbúcsúzzon a családjától. Arca forró az izgatottságtól, keze remeg, amikor szeretteit megöleli. Hangja elcsuklik. Nyugtatja a feleségét és a gyermekeit: nem lesz semmi baj, ne féljenek!... Margit, Jenő felesége erélyesen a partizánok elé lép, követelve, mondják meg, miért és hová viszik a férjét. A rémület hihetetlen lelki erővel ruházta fel a törékeny, halk szavú asszonyt, akinek a sírástól elcsukló hangja most belehasít a levegőbe. A katonák mintha megtorpannának egy pillanatra. Azt válaszolják, hogy Jenőt tanúként hallgatják ki, legfeljebb 48 óra múlva ismét itthon lesz.

Jenő többé nem tért haza.

A családtól minden ingatlant elvett az állam. Margit a következő egy évtizedet albérlőként élte le gyermekeivel, nélkülözve, kétségek és állandó rettegés közepette. Jenő sorsáról soha semmilyen információt nem kaptak. Neve hivatalosan nem is szerepelt a kivégzettek között. Eltűntté nyilvánították. Idővel kiderült, hogy a Zentai úti temető tömegsírjában pihen...

2012-ben bírósági eljárás során megállapították vétlenségét, és rehabilitálták.

Bogner István Petőfi Fekete kenyér című versét szavalja Horthy kormányzó szabadkai látogatásán